

Etusivu>Oikeudenkäyntimenettelyt>Siviilioikeudelliset menettelyt>Menettelyjen määräajat Menettelyjen määräajat

Ranska

1 Erityyppiset määräajat, joita sovelletaan siviiliasioita koskevien menettelyjen yhteydessä

Ranskan lainsäädännössä erotetaan toisistaan vanhentumisaajat (*délais de prescription*), preklusiiviset määräajat (*délais de forclusion*) ja menettelylliset määräajat (*délais de procédure*).

Vanhentumisajalla tarkoitetaan sellaista määräaikaa, jonka päättyessä henkilö voi saada jonkin esineoikeuden pitkäaikaisen hallinnan nojalla (*délai de la prescription acquisitive*, oikeuden saamiseen johtava vanhentumisaika) tai hän voi menettää oikeuden tai hänen oikeutensa voi vanhentua siksi, ettei hän ole käyttänyt sitä (*délai de la prescription extinctive*, oikeuden menettämiseen johtava vanhentumisaika). Vanhentumisaajan kulumisen voidaan keskeyttää väliaikaisesti tai katkaista.

Preklusiivinen määräaika (josta käytetään myös ilmaisua *délai préfix*) on erityisen tiukka, yleensä laissa määrätty määräaika tietyn toimen toteuttamiseen. Kun määräaika umpeutuu, toimi katsotaan päättyneeksi. Preklusiivisten määräaikojen kulumista ei voi keskeyttää väliaikaisesti, eikä niitä periaatteessa voi myöskään katkaista. Siviililain (*code civil*) 2241 ja 2244 §:n mukaisesti tietyt toimet, kuten kanne tai pakkotytäntöönpanotoimi (kuten ulosmittaus), kuitenkin keskeyttävät näiden määräaikojen kulumisen.

Menettelyllisiä määräaikoja sovelletaan oikeudenkäyntimenettelyissä, kun asia viedään oikeuden käsiteltäväksi. Ne ovat tapauksen mukaan joko lainsäädännössä vahvistettuja tai tuomarin asettamia. Preklusiivisista määräajoista poiketen oikeudenkäyntimenettelylle asetettujen määräaikojen umpeutuminen ei johda siihen, että asian käsittely päättyisi. Menettelyllisten määräaikojen kulumista ei voi keskeyttää väliaikaisesti eikä katkaista.

2 Luettelo päivistä, jotka eivät ole 3. kesäkuuta 1971 annetussa asetuksessa (ETY, EURATOM) N:o 1182/71 tarkoitettuja työpäiviä

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan virallisia vapaapäiviä ovat:

1. tammikuuta

toinen pääsiäispäivä

1. toukokuuta

8. toukokuuta

helatorstai

helluntain jälkeinen maanantai

14. heinäkuuta

Neitsyt Marian taivaaseenastumisen päivä (15. elokuuta)

pyhäinpäivä (1. marraskuuta)

11. marraskuuta

joulupäivä (25. joulukuuta).

Näiden lisäksi eräissä Ranskan departementeissa ja alueellisissa yhteisöissä (*collectivités territoriales*) vietetään orjuuden lakkauttamisen muistopäivää: Guadeloupeissa 27. toukokuuta, Ranskan Guayanassa 10. kesäkuuta, Martiniqueissa 22. toukokuuta, Réunionissa 20. joulukuuta ja Mayottessa 27. huhtikuuta.

Alsace-Mosellen departementeissa pyhäpäiviä ovat myös tapaninpäivä ja pitkäperjantai.

3 Mitä yleisiä sääntöjä sovelletaan erilaisten siviilimenettelyjen määräaikoihin?

Yleinen vanhentumisaika, jonka jälkeen oikeus menetetään, on viisi vuotta 17. kesäkuuta 2008 annetun lain nro 2008-561 (joka sisältää siirtymäsäännöksiä) voimaantulon jälkeen. Aiemmin se oli 30 vuotta.

Tästä periaatteesta on kuitenkin monia poikkeuksia. Esimerkiksi ruumiinvammaan johtaneesta tapahtumasta nostettaviin vahingonkorvauskanteisiin sovelletaan 10 vuoden vanhentumisaikaa.

Preklusiivisten ja menettelyllisten määräaikojen kesto vaihtelee oikeudenalan ja menettelyn mukaan.

4 Kun teko tai virallinen toimi on suoritettava tietyn ajanjakson aikana, milloin ajanjakso alkaa?

Menettelyllisten määräaikojen osalta siviiliprosessilain (*code de procédure civile*) 640 §:ssä säädetään, että kun jokin teko tai virallinen toimi on suoritettava ennen tietyn määräajan päättymistä, tämän määräajan alkamisajankohta on se päivä, jona määräajan kulumisen käynnistävä teko on toteutettu, tapahtuma on sattunut tai päätös tai tiedoksianto on annettu.

Oikeuden menettämiseen johtavan vanhentumisaajan alkamisajankohta on yleislainsäädännössä velvoite- ja esineoikeudellisten kanteiden osalta päivä, jona oikeuden haltija on tullut tietoiseksi tai jona hänen olisi pitänyt tulla tietoiseksi seikoista, jotka antavat hänelle mahdollisuuden käyttää asianomaista oikeutta. Tietyillä oikeudenalilla määrätään erityisistä alkamisajankohdista, kuten esimerkiksi tapauksissa, joissa on kyse ruumiinvammaan johtaneesta tapahtumasta nostettavista vahingonkorvauskanteista. Siviililain 2226 §:n mukaisesti 10 vuoden vanhentumisaika alkaa kulua siitä ajankohdasta, jona alkuperäinen tai pahentunut vamma on todettu.

5 Voiko määräajan kulumisen aloittavaan hetkeen vaikuttaa tai sitä muuttaa se tapa, jolla asiakirjat lähetetään tai annetaan tiedoksi (henkilökohtaisesti haastemiehen välityksellä tai postitse)?

Siviiliprosessilain 664-1 §:ssä säädetään, että silloin, kun asiakirjan tiedoksiantamisen suorittaa haastemies (*signification*), sen katsotaan tapahtuneen päivänä, jona asiakirja on toimitettu vastaanottajalle, tämän kotiin taikka asuinpaikkaan, tai päivänä, jona haastemies on laatinut pöytäkirjan, jossa hän selostaa, millä tavoin hän on pyrkinyt tavoittamaan asiakirjan vastaanottajan, kun tämän koti-, asuin- tai työpaikka ei ole tiedossa. Jos tiedoksianto toimitetaan asiakirjan vastaanottajalle sähköisesti, asiakirja katsotaan tiedoksiannetuksi sillä päivämäärällä ja kellonajalla, jona se on lähetetty.

Siviiliprosessilain 668 ja 669 §:ssä säädetään, että postitiedoksiannon päivämäärä on tiedoksiantajan kannalta kirjeen lähetyspäivä ja vastaanottajan kannalta kirjeen vastaanottopäivä. Postitiedoksiannon lähetyspäivänä pidetään lähettävän postitoimiston postileiman päiväystä. Postitiedoksiannon vastaanottopäivänä taas pidetään vastaanottotodistuksen (*récépissé*) tai vastaanottajan kuittauksen (*émargement*) päiväystä. Kun tiedoksianto on toimitettu kirjatulla kirjeellä saantitodistusta (*avis de réception*) vastaan, vastaanottopäivänä pidetään sen leiman päiväystä, jonka postivirkailija merkitsee saantitodistukseen luovuttaessaan kirjeen vastaanottajalle.

Edellä esitetystä säännöksistä poiketen siviiliprosessilain 647-1 §:ssä säädetään, että silloin, kun oikeudenkäynti- tai muu asiakirja annetaan tiedoksi Ranskan Polynesiassa, Wallis ja Futunan saarilla, Uudessa-Kaledoniassa, Ranskan eteläisillä ja antarktisilla alueilla tai ulkomailla, tiedoksiantopäivä on tiedoksiantajan kannalta päivä, jona haastemies tai tuomioistuimen kirjaaja lähettää asiakirjan, tai, jos tämä ei ole mahdollista, päivä, jona toimivaltainen syyttäjäviranomainen vastaanottaa asiakirjan.

6 Kun määräajan kulumisen alkaa jostakin tapahtumasta, lasketaanko määräaikaan mukaan päivä, jona tapahtuma ilmenee?

Kun määräaika on ilmaistu päivinä, sitä päivää, jona määräajan kulumisen käynnistävä toimi on toteutettu, tapahtuma on sattunut tai päätös tai tiedoksianto on annettu, ei siviiliprosessilain 641 §:n mukaisesti lasketa mukaan määräaikaan. Tämä sääntö koskee menettelyllisiä määräaikoja.

Myös oikeuden menettämiseen johtava vanhentumisaika lasketaan päivinä, joten päivää, jona määräajan kulumisen käynnistävä tapahtuma sattuu, ei lasketa mukaan määräaikaan. Kun on kyse nimenomaisesti muutoksenhaun määräajoista ja tilanteesta, jossa asiakirjaa ei ole luovutettu henkilökohtaisesti, määräajan alkamista voidaan tiettyjen säännösten nojalla lykätä päivään, jona asiakirja on tosiasiallisesti luovutettu asianomaiselle henkilölle, tai päivään, jona asiakirjan nojalla on toteutettu pakkoäytäntöönpanotoimenpiteitä.

7 Kun määräaika on ilmaistu päivissä, tarkoittaako ilmoitettu päivien lukumäärä kalenteripäiviä vai työpäiviä?

Siviiliprosessilain 642 §:n nojalla määräaikaa, joka päättyisi lauantaina, sunnuntaina tai pyhäpäivänä tai yleisenä vapaapäivänä, pidennetään seuraavaan arkipäivään.

Määräajan kulumisen siis jatkuu sunnuntaisin ja virallisina vapaapäivinä, mutta sitä pidennetään seuraavaan arkipäivään silloin, kun se muutoin päättyisi lauantaina, sunnuntaina tai pyhäpäivänä tai yleisenä vapaapäivänä.

8 Entä jos määräaika on ilmaistu viikoissa, kuukausissa tai vuosissa?

Siviiliprosessilain 641 §:ssä säädetään, että kun määräaika on ilmaistu kuukausina tai vuosina, se päättyy määräajan viimeisen kuukauden tai vuoden sinä päivänä, jolla on sama järjestysluku kuin päivällä, jona kyseisen määräajan kulumisen käynnistänyt toimi on toteutettu, tapahtuma on sattunut tai päätös tai tiedoksianto on annettu. Ellei järjestysluvultaan vastaavaa päivää ole, määräaika päättyy kuun viimeisenä päivänä.

Jos määräaika on ilmaistu kuukausina ja päivinä, lasketaan ensin kuukaudet ja sitten päivät.

Siviiliprosessilain 642 §:ssä vahvistettua sääntöä (ks. edellinen kysymys) sovelletaan kaikkiin määräaikoihin riippumatta siitä, onko ne ilmaistu päivinä, kuukausina vai vuosina.

9 Milloin viikoissa, kuukausissa tai vuosissa ilmaistu määräaika päättyy?

Siviiliprosessilain 641 §:ssä säädetään, että kun määräaika on ilmaistu kuukausina tai vuosina, se päättyy määräajan viimeisen kuukauden tai vuoden sinä päivänä, jolla on sama järjestysluku kuin päivällä, jona kyseisen määräajan kulumisen käynnistänyt toimi on toteutettu, tapahtuma on sattunut tai päätös tai tiedoksianto on annettu. Ellei järjestysluvultaan vastaavaa päivää ole, määräaika päättyy kuun viimeisenä päivänä.

Jos määräaika on ilmaistu kuukausina ja päivinä, lasketaan ensin kuukaudet ja sitten päivät.

Siviiliprosessilain 642 §:ssä vahvistettua sääntöä (ks. edellinen kysymys) sovelletaan kaikkiin määräaikoihin riippumatta siitä, onko ne ilmaistu päivinä, kuukausina vai vuosina.

10 Jos määräaika päättyy lauantaina, sunnuntaina tai yleisenä vapaapäivänä, pidennetäänkö sitä seuraavaan työpäivään?

Kuten edellä on todettu, määräaikaa, joka päättyisi lauantaina, sunnuntaina tai pyhäpäivänä tai yleisenä vapaapäivänä, pidennetään seuraavaan arkipäivään.

Määräajan pidentämistä seuraavaan arkipäivään sovelletaan kaikilla oikeudenaloilla ja kaikissa menettelyissä.

11 Onko olemassa tilanteita, joissa määräaikaa pidennetään? Millä edellytyksillä määräaikaan voi saada pidennyksen?

Silloin, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa, joka sijaitsee Ranskan Euroopassa olevalla alueella, pidennetään määräaikoja, jotka koskevat osapuolten saapumista asian käsittelyyn, muutoksenhakua, takaisinsaantia, uudelleenkäsitteilyn vaatimista ja kassaatiomuutoksenhakua, siviiliprosessilain 643 §:n mukaisesti seuraavasti:

kuukaudella niiden henkilöiden osalta, joiden asuinpaikka on Guadeloupeissa, Ranskan Guayanassa, Martiniqueissa, Réunionissa, Mayottessa, Saint-Barthélemyssä, Saint-Martinissa, Saint-Pierre ja Miquelonissa, Ranskan Polynesiassa, Wallis ja Futunan saarilla, Uudessa-Kaledoniassa ja Ranskan eteläisillä ja antarktisilla alueilla

kahdella kuukaudella ulkomailla asuvien henkilöiden osalta.

Silloin, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa, joka sijaitsee Guadeloupeissa, Ranskan Guayanassa, Martiniqueissa, Réunionissa, Mayottessa, Saint-Barthélemyssä, Saint-Martinissa, Saint-Pierre ja Miquelonissa tai Wallis ja Futunan saarilla, pidennetään määräaikoja, jotka koskevat osapuolten saapumista asian käsittelyyn, muutoksenhakua, takaisinsaantia ja uudelleenkäsitteilyn vaatimista, siviiliprosessilain 644 §:n mukaisesti seuraavasti:

kuukaudella niiden henkilöiden osalta, jotka eivät asu alueellisessa yhteisössä tuomioistuimen oikeudenkäyttöalueella

kahdella kuukaudella ulkomailla asuvien henkilöiden osalta.

12 Mitä määräaikaa sovelletaan muutoksenhakuun?

Siviiliprosessilain 538 §:n mukaisesti muutoksenhaun määräaika on lähtökohtaisesti riita-asioissa yksi kuukausi ja hakemusasioissa 15 päivää. Tästä periaatteesta kuitenkin poiketaan monissa säädöksissä. Näin ollen muutoksenhaun määräaika on esimerkiksi välitoimia koskevien määräysten, täytäntöönpanosta vastaavan tuomarin päätösten, perheoikeuden tuomarin määräysten ja lastensuojelun tukitoimia koskevien tuomarin päätösten osalta 15 päivää.

13 Voivatko tuomioistuimet muuttaa määräaikaa, erityisesti paikalletulolle asetettua määräaikaa, tai asettaa erityisen määräpäivän paikalletuloa varten?

Yleensä siviilioikeudellinen tuomioistuin voi kiireellisissä tapauksissa tuomarin luvalla lyhentää määräaikoja, jotka koskevat osapuolten saapumista asian käsittelyyn ja haasteiden toimittamista. Näitä määräaikoja voidaan myös lyhentää lain tai asetuksen nojalla.

Asianosaiset voidaan esimerkiksi valtuuttaa esittämään haaste jonakin nimenomaisesti määrättyä ajankohtana välitoimimenettelyssä ja nopeutetussa menettelyssä mutta myös kiireellisessä menettelyssä (*procédure à jour fixe*).

Yleensä tuomioistuin voi myös päättää lykätä asian käsittelyä myöhempään istuntopäivään, jotta osapuolet voivat saapua asian käsittelyyn.

14 Jos sellainen asiakirja, joka on osoitettu asuinpaikkansa vuoksi määräajan pidennykseen oikeutetulle asianosaiselle, annetaan tiedoksi hänelle sellaisessa paikassa, jossa asuvilla ei ole oikeutta määräajan pidennykseen, menettääkö kyseinen asianosainen oikeutensa määräajan pidennykseen?

Silloin, kun asiakirja, jonka vastaanottaja olisi asuinpaikkansa vuoksi oikeutettu määräajan pidennykseen, annetaan asianomaiselle henkilölle tiedoksi paikassa, jonka asukkailla ei ole oikeutta määräajan pidennykseen, tiedoksiantoon sovelletaan siviiliprosessilain 647 §:n mukaisesti viimeksi mainittuja henkilöitä koskevia määräaikoja.

15 Mitä seuraamuksia aiheutuu, jos määräaikoja ei noudateta?

Kun vanhentumisaika tai preklusiivinen määräaika umpeutuu, tästä on seuraamuksena prosessinedellytyksen puuttuminen (*fin de non-recevoir*), jonka perusteella tuomioistuimen on kanteen sisältöä tutkimatta todettava, että sitä ei voida ottaa käsiteltäväksi.

Lakisääteisen tai tuomarin asettaman menettelyllisen määräajan noudattamatta jättämisestä aiheutuvat seuraamukset vaihtelevat määräajan tarkoituksen ja toteutettavan toimen mukaan. Laissa ei säädetä, millaisia seuraamuksia siitä aiheutuu, jos asian käsittelyyn saapumiselle asetettua määräaikaa ei noudateta; oikeuskäytännössä on kuitenkin todettu, että ennen määräajan päättymistä annettu tuomio mitätöity, jos vastaaja jättää saapumatta asian käsittelyyn annetussa määräajassa.

Silloin, kun asianosaisille on asetettu määräaika tietyn toimen toteuttamiselle, osapuolten toimimatta jättämisestä (*défaut de diligence*) annettuna määräaikana on yleensä seuraamuksena asian poistaminen tuomioistuimen juttulistalta. Oikeudenkäyntitoimien toteuttamatta jättämisestä saattaa kuitenkin olla seuraamuksena myös asian raukeaminen (esimerkiksi silloin, jos haastetta ei toimiteta tuomioistuimen kirjaamoon asetetussa määräajassa) tai tutkinnan lopettaminen asian valmisteluvaiheessa (tavallinen kirjallinen menettely).

16 Jos määräaika ylitetään, mitä oikeuskeinoja niitä noudattamatta jättäneillä asianosaisilla on käytettävissään?

Jos oikeus toteuttaa jokin oikeudenkäyttöön liittyvä toimi on menetetty, sitä ei voida palauttaa minkään säännöksen nojalla, koska kyseessä on vanhentumisajan tai preklusiivisen määräajan umpeutumisesta johtuva oikeusvaikutus.

Tuomioistuin voi kuitenkin peruuttaa osan määräajan päättymisen vuoksi tapahtuneesta oikeudenmenetyksestä, jos laissa erikseen niin säädetään.

Siviiliprosessilain 540 §:ssä säädetään mahdollisuudesta peruuttaa osa muutoksenhaun määräajan umpeutumisesta johtuvasta oikeudenmenetyksestä silloin, kun muutoksenhaun kohteena oleva tuomio on annettu toista osapuolta kuulematta (yksipuolinen tuomio) tai kun tuomio on katsottu annetuksi kontradiktorisessa menettelyssä (vastapuolen kuulemisen jälkeen) ja kun asianosainen on jäänyt vaille tietoa tuomiosta ilman omaa syytään niin pitkään, ettei hän ole voinut käyttää muutoksenhakuoikeuttaan, tai jos sen käyttäminen on ollut asianosaiselle mahdotonta.

Tuomioistuimen päätökseen, jolla oikeudenkäyntitoimi julistetaan rauenneeksi, voidaan hakea muutosta päätöksen tehneessä tuomioistuimessa. Lisäksi on huomattava, että asian raukeaminen johtaa kyseisen käsittelyn lopettamiseen mutta jättää voimaan oikeuden saattaa asia oikeuden käsiteltäväksi. Asiasta on siis mahdollista nostaa uusi kanne, kunhan asia ei ole esimerkiksi vanhentunut, mikä johtaisi siihen, että oikeus toteuttaa kyseinen toimi olisi menetetty.

Päätökseen poistaa asia tuomioistuimen juttulistalta ei voi hakea muutosta. Juttulistalta poistaminen jättää kuitenkin voimaan mahdollisuuden käynnistää asiassa oikeuskäsittely myöhemmin. Haasteen aiheuttama vanhentumisajan tai preklusiivisen määräajan kulumisen keskeytys pysyy siis voimassa.

Oikeuskäsittelyn keskeytys voidaan lopettaa pyytämällä asian palauttamista juttulistalle ja esittämällä perusteeksi toteutetut toimet, joiden nojalla päätös juttulistalta poistamisesta oli tehty.

Alheeseen liittyviä linkkejä

[Legifrance-verkkosivusto – siviiliprosessilaki](#)

[Legifrance-verkkosivusto – siviiliprosessilaki englanniksi ja espanjaksi](#)

[Legifrance-verkkosivusto – viralliset vapaapäivät](#)

Päivitetty viimeksi: 12/01/2022

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa.

Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.